XVII. évfolyam. Csíkdemsik, (Kiscell) 1915. január 17 1. szám

Kemenesvidék

KÖZGAZDASAGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCZELL és VIDÉKE") Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE")

Előfizetési ár: Egy évre . . . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. — Fél évre . . . . . 4 „ | Egyes szám ára — „ 20 „

Felelős szerkesztő: Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csíkdemsik. Előfizetéseket és hirdetéseket felvesz özv. Szigmond Istvánné könyvkereskedése

A honvéd.

Kuzmanek tábornoknak, Przemysl hős védőjének egyik leveléből tudjuk, hogy az oroszok által minden oldalról körülzárt vár védőinek nagy része honvédekből állott s áll. Szivünk megdobbant, mikor a lelkes katonakat legilletékesebb előljárójuk, a vár parancsnoka megdicserte. Nemcsak a katonai körökben, hanem a szövetséges német nemzetnél is, sőt az ellenség előtt is annyira tisztelttté vált a honvéd név, a mely alatt most már mindenki a rettenthetetlen bátorság, lángoló hazaszeretet, az önfeláldozásig menő bajtársi ragaszkodás és kötelességtudás, hideg, világos fej s meleg, mélyen érző szív fogalmát érti.

A mi katonáink ezek a honvédek. Magyarok, kik oroszlánként küzdenek Galiciában és azonfelül a rengeteg orosszal a delen az embertelen rablógyilkos szerb bandával. A honvéd, a ki már a hadgyakorlatokon is tanujelét adta harcra termettségének, ma a gyilkos tusában a világ első katonái közé küzdötte fel magát. Kegyetlen napsütésben, mikor a nap sugárkoszorúcsával veri hátukat, zuhogó esőben, hidegben, sötétben, sáros, piszkos pocsolyák között, vagy fenn a sziklák tetején egyforma rideg bátorsággal állják a tűznek és vasnak hihetetlen támadását. S míg mi itthon a kávéházban, vagy a kaszinókban kényelmesen lobogtatjuk a harci eseményeket, vagy nyugodtan pihenünk az ágyban párnák között, ők odaszegzik mellüket a minket fenyegető veszélynek s megállitják a hömpölygő áradatot, mely bennünket, országunkat elsöpréssel fenyeget.

Őfelségének, a királynak minden katonája igazán dicséretreméltó harckészséggel végzi kötelességét. De azt hisszük, hogy Őfelségének egyetlen katonája sem fog megnehezteni azért, ha azt mondjuk, hogy emeljük meg kalapunkat honvédeink vitézsége előtt. Hiszen maga a nagy közös hadsereg, mely látta a mi honvédségünk születését, nagyra növekedését meghajtja előtte az elismerés zászlaját, most nemcsak, hogy méltó bajtársát látja benne, hanem tapasztalja, hogy hazaszeretet, királyhűség, vitézség dolgában példaképül szolgálhat másoknak is.

A honvéd a katonai erények tipusává fejlődött, a melyre az egész ország örömkönnyel és büszkeséggel tekint, mert hiszen a harci dicsőség babérjaiból sok koszorura valót szeretek maguknak. Hőstetteiket minden költeménynél szebben beszélik a napiparancsok és Őfelségének számos kitüntetése. Hőstetteikről bizonyságot tehetnek az elfogott muszkák és szerbek nagyszáma. Hőstetteik örökké élni fognak.

Ott voltak a legelső csatasorban fent Lublinnál, lent Sabácnál. Gyilkos puska tűz irtotta soraikat, de utjában állottak az ellenségnek, mint kemény szikla, melyről visszapattant az ellenség minden támadása. Maguk előtt söpörték az ellenséget, melyet hátulról kancsukával és revolverekkel kényszeritették a tisztjeik a támadásra. A negyvennyolcas honvédeknek, a kurucoknak, vagy talán nagy Hunyadi Mátyás fekete harcosainak unokái ezek, a kik az édes anyatejjel szivták magukba a nagy Szittya-országból hozott erényeket. Ezek a vitéz honvédek pedig mezők békés munkásai, kik reggeltől estig épolyszivós kitartással fogták az ekeszarvát, vagy a kapa nyelét, mint most a panganétos manlicher-t, kicsiny műhelyek szorgos munkássi, kik daloltva ülnek a munkaasztal mellett, jámbor kereskedők és pontos hivatalnokok, kik a pult vagy az irósztal mellett végzik élethivatásukat s most elfelejtjük, hogy kik és mik a polgári életben, mert most csak az állig fegyverben álló katonákat látjuk bennük, a veszedelem elé gátul, hogy családi tűzhelyeink, otthonunk, s véres verejtékkel gyűjtött vagyonunk megmaradjon nekünk, magunknak.

Az életüket, testi épségüket adják a mi jóvoltunkért. A maguk vitézsége és bátorsága által a magyar nemzet dicsőségét gyarapitják, az ő véres áldozatuk által a magyar jövendő határait tolják ki a végtelen felé.

Illik róluk megemlékeznünk, mert ők csakugyan egészen a mi fiaink. Ha az ő dicsőségüknek ragyogása fényt vet mi-

Háborus történetek

A vár bevehetetlen volt. Az első rohamkor sok ezer magyar védte és megvédte. Most sokszorosan több ott a katona és több az ágyu is.

Két erőd között akartak beférni az oroszok. 16. soros drótháló volt köztünk és közöttük. Mérhetetlen sokan jöttek. Az volt a parancs, hogy addig nem szabad lőnünk, mig nem hallják az erődök gyorstüzelőinek a hangját. És jöttek az oroszok. Már átvágtak egy drótbalot. Már átvágták a második sort is, A mint a drótvágó ollóval felszerelt első sorok mentek előbbre a következő drótháló átvágásához, mögöttük föltüzött szuronyu gyalogsági tömegek jöttek és lőttek lövészárkainkra.

Ez egyszerre megszólaltak a két erődből gyorstüzelő ágyunk, nyomában géppfegyvereink, majd gyalogsági tüzünk.

A mi aztán ott volt, ahhoz képest Dante pokla a kösönséges májusi vigasság. 5 vagy 10 pere alatt véres huscafatból képződött fal volt a drótbalok között.

Hajnalban csend volt az emberhalomnál, senki sem jajgatott, de a srapnell még tovább szórt.

Késő éjjel egy kémünk visszatért és jelentette, hogy a szélső erődtől mint egy tizenkét kilométernyire, erős uraságí kastélyban, Mihály napra nagy mulatságra készülnek az oroszok. Sok előkelőség fog ott megjelenni. Oroszországból kelejéből eráris dámákat is várnak. Magas katonai méltóságok vesznek részt a cecón.

— Nagyszerű, üdvözölni fogjuk őket — hangzott körünkben a kivánság.

És rögtön megkezdődött nálunk is a névnapi előkészület, hogy az üdvözlés hozzájuk méltó legyen, harom darab mozsarat a harminc és felesekből nyomban felállitottunk.

Es jött Mihály-nap előestéje. Már pöfögnek a méltóságokat és nagyfejű tábornokat hozó autók. Már csattog a hintok elé fogott büszke járasu troppeiek patkója a kastély előtt. Oh már jönnek a szonyák, Maricák, Fedórak! Diadém a hajukon, brillns csilog a finom kezekre rakott gyűrűkön es kelet drága gyöngyei szerelmesen ölelik át a szép hattyunyakakat. A fesztes dolmány es parisi selymek alatt vágyak fakadnak a csillároktol káprázatosan fényes nagyteremben. Mosoly es nevetés! Es a várban lessük tovább: hany óra? Oh mar tiz. Es most egyszerre elütik a várban mind a három mozsarat. Az eredményt nem lehet látni... Nehány nap mulva a vár és erődjei ellen megszűnik az ostrom. Valami történt. Az orosz elvonul. Üszük kergetjük magunk előtt...

A szemle a következő jelentés:

— A kastélynak nyoma nincs. Benne meghalt az élet...

Kétszer mentünk keresztül galicián. A legénység vig volt és mámoros a belső hévtől. A füstölgő Vezuvba is belemasirozott volna egyetlen egy szóra.

Egy faluban volt pihenőnk. Pompás uri lakba voltunk hivatalosak. Főuri vacsora, vidám zongoraszó es két gyönyörű leány! A hajtur meg a hajuk! Mint a bronzszinü nehés selyem. Es a szemük! Mint a hegyi forrás tükrébe elmábuló ős-ünőé. Es a mosolygásuk! De szépek is voltak!

Aztán tovább mentünk előre. Saját kócos hazájában vertük az orosst. Később ujra visszatértünk.

Néhány hét mulva ama bizonyos falut ostrommal, rohammal vettük be. Katonáink részeg oroszokat szedtek össze majdnem minden háznál. Es hozzá még miket mondtak az embereink arról, hogyan néznek ki a lakásokban látott asszonyok, leányok, gyermekleányok?!

— Bár csak ők elmentek volna!

Ekkor, mintegy összetört aggastyán, mint az őrült Lear király jött velem szembe, a mi, kedves volt házigazdánk. Alig birták remegő lábai azt a rettentő borzalmat, a mit a hátán hordott... a kinsó izgatott kérdés.

Kezeit arcához kapta, hangosan, felzokogott.

Megfogtam a vállát.

— Beszéljen, az Istenért!...

— Meg ott vannak az alávaló bestiák!

Mintha izzóvá hevitett vasat szurtak volna belém, iszonyu sejtes cikázott át rajtam. Szivembe markolt az iszonyat.

— Fiuk, utánam! — és rohantunk az urlak felé. Ugy remlik e óttem, hogy a közelemben volt katonák csörtettek nyomomban.

Oda értünk. A lakásban rekedtes férfirőhej és egy gyengén nyöszörgő női hang hallatszik. Beruztam az ajtót. Ugy voltak ott, mint a posti szeparéban... Csakhogy itt, óh itt... liliomok voltak sárba tiporva.

A többire nem emlékszem. Mikor a kábu

Tisztelt barátom!

Senki sem tudhatja, mikor érhetik testi szenvedések, Ön sem. Ha azt is hiszi, hogy erős és egészséges ki tudja [illegible]-támadják már alattomban a szervezetét egy gonosz [illegible]g csirái. Ébredjen fel és tekintsen figyelmesen lé[illegible] bensejében, akkor láthatja, mennyit vétkezik napról-napra legnemesebb szervei, szóval saját maga ellen vizsgálja meg egyszer alaposan egész testét! Azt fogja tapasztalni, hogy az emberek sokkal jobban ápolják külsejüket. Minden nap mosdanak és furdenek, néha fölöslegesen sokat is, tehát a külső tisztaságról kellően gondoskodnak; de ha valaki azt kérdezné, hogy mi is tesznek az emberek belső szerveik tisztasága érdekében főképpen

a vér tisztitása

tekintetében, akkor nem lehet kielégitő feleletet adni [illegible] erről ugyszólván egyáltalán nem gondoskodnak. Hi [illegible] dolgok jutnak az emberi szervezetbe és mégsem [illegible]nak arra, hogy megszabaditsák a szennytől a fölöslegtől, hogy eltávolitsuk a testből mindazt, ami nem odavaló

hogy meg kell tisztitani a vért!

Pedig egészséges vér az az élet alapja, hiszen a vértől ered az emberben minden meleg, munkaképesség és erő. A vér tisztasága tehát egyértelmü az egészség megóvásával. Leginkább vétkezik az egészsége ellen az aki

a vér tisztitása

érdekében nem tesz semmit. A vér szennyezései akar külsők, akár bensők, idéznek elő minden betegségét innen ered minden kor. tömérdek nyomoruság, veszedelem, keserüség és fájdalom.

Az idegesség

[illegible]dunk legnagyobb nyomorusága csakis a vér hiányos tisztitására és táplálására vezethető vissza.

[illegible] olyan idegtápszer, mely evés utján a szerve[illegible] bármikép is hatna az idegekre. Bármilyen szépen és nagyhangon hirdetik is az efféle szereket, ez mind csak [illegible] ámitás és félrevezetés egész közönséges csalás és [illegible] arra jó, hogy a minden szalmaszálba kapaszkodó be[illegible] az utolsó garasát is elvegye tőle. Csak egyetlen

idegtápszer

létezik, és ez a vér, még pedig csakis az

egészséges, tiszta vér.

[illegible] látja el az idegrendszer legfinomabb elágazásait, [illegible] es adja meg az idegnek a szükséges táplálékot, az erőt és ellenálló képességet, amelyre oly nagy szüksége van az embernek a létért való kemény küzdelemben. Egészséges vér nélkül nem viszi semmire, ha még olyan szép idegtápszereket raknak is eléje.

Mivel tisztitsuk tehát a vért?

A [illegible] maga mutatja az utat. A növényvilág gyógyfavei közt található a legtermészetesebb és

legkiválóbb vértisztitószer.

[illegible] lélegzet emlékeztet a természet örök törvényszerüségére, ahogy ez örökké fennáll állat- és növény között [illegible]et a természeti törvényeket senkisem tudja és nem is fogja megdönteni.

A lehető legjobb vértisztitószert meg kell ismernie. Ez

Vértisztitó teája

Vulnerál-védjeggyel

Ezt a teát előirás szerint, az az minden második, harmadik napon egy csészével kell állandóan innia, akkor látni fogja, hogy ember, és pedig egészséges ember. Ez a tea megadja testének az egészséget, életkedvet, tetterőt, fiatalos rugékonyságot, erőt, ellenállóképességet, szellemi élénkséget egészen agg koráig és mindég legjobb barátja lesz és marad. Ez megvédi az egészséget tönkretevő, minden felől támadó betegségek csiráitól, megóvja az idegzsségtől és csodásan javitja a közérzetet. A tea a legjobb szer a nedvek megromlása, kiütések, sömör, hólyag és vesebajok anyagcsere zavarok érelmeszesedés és különösen

köszvény és csuz

ellen, azonkivül vértódulások, gyomor és bélbántalmak ellen. A tea rendessé teszi a székelést és elősegiti az emésztést. — Mellőzzük e helyen a köszönetnyilvánitások sorozatát ámbár naponként érkeznek a közönség minden köréből az elismerő levelek és hálairatok ezen tea nagyszerü hatásáról.

Mindenki győződjék meg maga a tea meglepő hatásáról és fejezze ki azzal háláját, hogy jó lélekkel ajánlja ezt a teát másoknak is.

Csomagja 2, 4, 6 Kor. Próbacsomag 1 K. 5 ilyen próbacsomag 4 korona.

Egy sikeres kurához 2 db. 6 K-ás csomag szükséges összesen 10 koronáért, bérmentve.

Grundmann P. gyógyszerész

Berlin, SW. 68. Friedrichstrasse 208.

Rendelő órák 8—7-ig vasárnap is.

Használati utasitás Grundmann vértisztitó teájához.

Grunemann Vulnerál vértisztitó teája mint házi szer legmelegebben ajánlható mindazoknak, akik kiütés, sömör, kelevény, nedvek megromlása, aranyér, vese, hólyag, máj és gyomorbetegségekben, különösen érelmeszesedésben, idegességben, anyagcserezavarokban

köszvény és csuzban

vagy vértódulásban szenvednek, oly módon használandó, hogy ezen teából egy evőkanálnyit egy csesze vizzel erősen felforralunk és szükség szerint reggel vagy este langyosan isszuk.

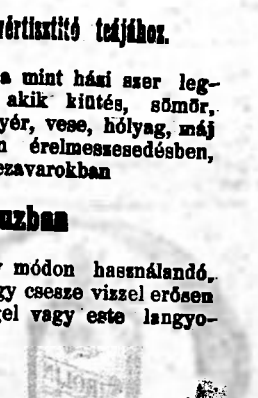

Grundmann P. gyógyszerész

[illegible] a kiadótulajdonos "Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadóvállalat gyorssajtójan Devecserben 1915

XVII. évfolyam. Csíkdömök, (Kiscsík) 1915. január 17 1. szám

Kemenesvidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCZELL és VIDÉKE") Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE")

Előfizetési ár: . . 8 kor. | Negyedévre . . 2 kor. —

Felelős tulajdonos felelős szerkesztő: Huss Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csíkdömök. Hirdetéseket és közleményeket felvesz ügy. Reigmond Istvánné könyvkereskedése

A honvéd.

Kuzmanek tábornoknak, Przemysl hős védőjének egyik leveléből tudjuk, hogy az oroszok által minden oldalról körülzárt vár védőinek nagy része honvédekből állott s áll. Szivünk megdobbant, mikor a lelkes katonakat legilletékesebb előljárójuk, a vár parancsnoka megdicsérte. Nemcsak a katonai körökben, hanem a művelteségen német nemzetnél is, sőt az ellenség előtt is olyan áron tiszteltté vált a honvéd név, a mely alatt most már mindenki a rettenthetetlen bátorság, lángoló hazaszeretet, az önteléldózasig menő bajtársi ragaszkodás és kötelességtudás, hideg, világos fej s meleg, mélyen érző szív fogalmát érti.

A mi katonáink ezek a honvédek [illegible] kik oroszlánként küzdenek Galíciában és azonfelül a rengeteg orosszal s delen az embertelen rablógyilkos szerb bandával. A honvéd, a ki már a hadgyakorlatokon is tanujelét adta harcra termettségének, ma a gyilkos tusában a világ első katonái közé küzdötte fel magát. Kegyetlen napsütésben, mikor a nap sudárkorbáccsal veri hátukat, zuhogó esőben, hidegben, sötétben, sáros, piszkos pocsolyák között, vagy fenn a sziklák tetején egyforma rideg bátorsággal állják a tűznek és vasnak hihetetlen támadását. S míg mi itthon a kávéházban, vagy a kaszinókban kényelmesen lobogtatjuk a harci eseményeket, vagy nyugodtan pihenünk az ágyban párnák között, ők odaszegzik mellüket a minket fenyegető veszélynek s megállítják a hömpölygő áradatot, mely bennünket, országunkat elsöpréssel fenyeget.

Őfelségének, a királynak minden katonája igazán dicséretreméltó harckészséggel végzi kötelességét. De azt hiszük, hogy Őfelségének egyetlen katonája sem fog megnehezteini azért, ha azt mondjuk, hogy emeljük meg kalapunkat honvédeink vitézsége előtt. Hiszen maga a nagy közös hadsereg, mely látta a mi honvédségünk születését, nagyra növekedését meghajtja előtte az elismerés zászlaját, most nemcsak, hogy méltó bajtársát látja benne, hanem tapasztalja, hogy hazaszeretet, királyhűség, vitézség dolgában példaképül szolgálhat másoknak is.

A honvéd a katonai erénynek sává fejlődött, a melyre az egész ország örömkönnyel és büszkeséggel tekint, mert hiszen a harci dicsőség babérjaiból sok koszorúra valót szereztek maguknak. Hőstetteiket minden költeménynél szebben beszélik a napiparancsok és Őfelségének számos kitüntetése. Hőstetteikről bizonyságot tehetnek az elfogott muszkák és szerbek nagyszáma. Hőstetteik örökké élni fognak.

Ott voltak a legelső csatasorban fen Lublinnál, lent Sabácnál. Gyilkos puska tűz irtotta soraikat, de utjában állottak az ellenségnek, mint kemény szikla, melyről visszapattant az ellenség minden támadása. Maguk előtt söpörték az ellenséget, melyet hátulról kancsukával és revolverekkel kényszeritették a tiszteik a támadásra. A negyvennyolcas honvédeknek, a kurucoknak, vagy talán nagy Hunyadi Mátyás fekete harcosainak unokái ezek, a kik az édes anyatejjel szivták magukba a nagy Szittya-országból hozott erényeket. Ezek a vitéz honvédek pedig mezők békés munkásai, kik reggeltől estig époly szivós kitartással fogták az ekecsarvát, vagy a kapa nyelet, mint most a panganétos manlichert, kicsiny műhelyek szorgos munkásai, kik daloiva ülnek a munkaasztal mellett, jámbor kereskedők és pontos hivatalnokok, kik a pult vagy az iroasztal mellett végzik élethivatásukat s most elfelejtjük, hogy kik és mik a polgári életben, mert most csak az állig fegyverben álló katonákat látjuk bennük, s [illegible] a veszedelem elé gátul, hogy családi tűzhelyeink, otthonunk, s véres verejtékkel gyűjlött vagyonunk megm[illegible]künk, magunknak.

Az életüket, testi épségüket adják a mi jóvoltunkért. A maguk vitézsége és bátorsága által a magyar nemzet dicsőségét gyarapitják, az ő véres áldozatuk által a magyar jövendő határait tolják ki a végtelen felé.

Illik róluk megemlékeznünk, mert ők csakugyan egészen a mi fiaink. Ha az ő dicsőségüknek ragyogása fényt vet mi-

Háborus történetek

A vár bevehetetlen volt. Az első rohamkor sok ezer magyar védte és megvédte. Most sokszorosan több ott a katona és több az ágyu is.

Két erőd között akartak betörni az oroszok. 16. soros drótháló volt közöttük és közöttük. Mérhetetlen sokan jöttek. Az volt a parancs, hogy addig nem szabad lőnünk, mig nem hallunk az erődök gyorstüzelőinek a hangját. És jöttek az oroszok. Már átvágtak egy drótholót. Már átvágták a második sort is, A mint a drótvágó ollóval felszerelt első sorok mentek előbbre a következő drótháló átvágásához, mögöttük fölülzött azurosan gyalogsági tömegek jöttek és lőttek lövészárkainkra.

Es egyszerre megszólaltak a két erődből gyorstüzelő ágyuink, nyomában gépfegyvereink, majd gyalogsagi tüzünk.

A mi azutan ott volt, ahhoz képest Dante pokla közönséges májusi vigasság. 5 vagy 10 pere alatt véres huscafatból képződött fal volt a drótháló között.

Hajnalban csend volt az emberhalomnál, senki sem jajgatott, de a srapnell még tovább [illegible]

Késő éjjel egy kémünk visszatért és jelentette, hogy a szélső erődtől mint egy tizenkét kilométernyire, első uraszági kastélyban, Mihály [illegible] nagy mulatságra készülnek az oroszok. Sok előkelőség fog ott megjelenni. Oroszország legszépjéből eráris dámákat is várnak. Magas katonai méltóságok vesznek részt a cécón

— Nagyszerű, üdvözölni fogjuk őket — hangzott körünkben a kivanság.

És rögtön megkezdődött nálunk is a névnapi előkészület, hogy az üdvözlés hozzájuk méltó legyen, három darab mozsarat a harmine és felesekből nyomban felállitottunk.

Es jött Mihály-nap előestéje. Már pöfögnek a méltóságokat és nagyfejű tábornokokat hozó autók. Már csattog a hintók elé fogott büszke járasu trappelek patkója a kastély előtt, Oh már jönnek a szónyák, Maricák, Fedórak! Diadém a hajukon, brillns csillog a finom kezekre rakott gyűrűkon es kelet draga gyöngyei szerelmesen ölelik át a szep hattyunyakakat. A fesses dolmány es parisi selymek alatt vágyak fakadnak a csábarokto káprazatosan fényes nagyteremben. Mosoly es nevetes! Es a várban lessük tovább: hany óra? Oh mar tiz. Es most egyszerre elsütik a varban mind a hátom mozsarat. Az eredményt nem lehet látni... Nehány nap mulva a vár és erődjei ellen megszünik az ostrom. Valami történt. Az orosz elvonul. Üszük kergetjük magunk előtt...

A szemle a következő jelentes:

— A kastélynak nyoma sincs. Benne meghalt az élet...

Kétszer mentünk keresztül galicián. A legénysag vig volt és mámoros a belső hévtől. A füstölgő Vezuvba is belemasirozott volna egyetlen egy szóra.

Egy faluban volt pihenünk. Pompás uri lakba voltunk hivatalosak. Főuri vacsora, vidám [illegible] ó es két gyönyörű leany! A házur [illegible] meg a hajuk! Mint a bronzszinü nehéz selyem. Es a szemük! Mint a hegyi forrás tükrebe elmabuló ős-ünnő. Es a mosolygásuk! De szepek is voltak!

Aztán tovább mentünk előre. Saját kócos hazájában vertük az oroszt. Később ujra visszatertünk.

Néhány hét mulva ama bizonyos falut ostrommal, rohammal vettük be. Katonáink rösszeg oroszokat szedtek össze majdnem minden házból. Es hozzá meg miket mondtak az embereink arról, hogyan néznek ki a lakasokban látott asszonyok, leányok, gyermekleányok?!

— Bár csak ők elmentek volna!

Ekkor, mintegy összetört aggastyán, mint az őrült Lear király jött velem szembe, a mi, kedves volt házigazdánk. Alig birtak remegő lábai azt a rettentő borzalmat, a mit a lelke hordott... a kinzó izgatott kérdés.

Kezeit arcához kapta, hangosan, rémesen felzokogott.

Megfogtam a vállát.

— Beszéljen, az Istenért!...

— Meg ott vannak az alávaló bestiák!

Mintha izzóvá hevitett vasat szurtak volna belém, iszonya sejtés cikázott át rajtam. Szivembe markolt az iszonyat.

— Fiuk, utánam! — és rohantunk az urlak felé. Ugy remlik előttem, hogy a közelemben volt katonák csörtettek nyomomban.

Oda értünk. A lakásban rekedtes férfirőhej és egy gyengén nyöszörgő női hang hallatszott. Berugtam az ajtót. Ugy voltak ott, mint a pusztaszeparéban... Csakhogy itt, óh itt... liliomok voltak sárba tiporva...

A többire nem emlékszem. Mikor a kábu

reánk, illik nekünk megemlékeznünk rólunk és a hősi nagy munkájukról. Oda kell állanunk a hátuk mögé s az egész szeretetünk melegét kiönteni rájuk, hadd lássák és érezzék, hogy szivünk és szivünk örökölik felettük. Nyiljon meg az ő számukra minden pénztárca, minden szív, hogy a mi derék harcos fiaink se éhséget, se hideget ne érezzenek, de egyáltalán semmiféle szükséget ne szenvedjenek, a mikor érettünk harcolnak.

Legyen az övék minden gondolatunk, mert hisz a mienk az ő dicsőségük. A honvéd név méltó a benne rejlő nagy és szép gondolathoz, a melyet csak a magyar nyelv tudily szépen és találóan kifejezni. A honvéd nevet a történelem beiktatta a hősök közé s azok a népek és nemzetek, kik eddig nem ismerték a magyar honvédet, kalapot levéve tisztelettel állanak meg a magyar honvéd vitézsége előtt a bajonettjével és kardjával szerezte meg magának az egész világ elismerésének cserfakoszoruját.

Könyveket
bekötésre elfogad a jutányos áron eszközöl:

Vörösmarty-könyvnyomda
Devecser.

latból felocsudtam, délután megnéztem a fogoly orosz tisztek táborát, egyetlen egy kozák sem volt ott közülük, pedig mikor beruztam az ajtót, tis rémült ördögi pofát számláltam össze. Egy se menekülhetett. Itt vérbe fulladt az aljasság...

A hálás ösvér.

A világháborunak nagyon kedves, humoros epizódját mondja el egy tüzér altiszt, aki a Montenegróval vivott harcokban sebesült meg.

— B. mellől öt napra nyugat felé rendelték el az ütegünket, hogy valami becsapást fedezzen, egy kis völgy mellett Montenegró nyugati részében. Sürü csetepaté volt arrafelé, a montenegróiak kétségbeesetten védekestek. Sok cókmokot szedtünk el tőlük, többek kost tizennégy ösvért is.

— Tudni kell, hogy Montenegró ugyszólván teljesen nélküloszi a lovat. Ösvérek a montenegróiak lovai. Mi eleinte idegenkedtünk tőlük, de aztán nagyon összebarátkoztunk a furcsa, korcs, de nagyon kedves és okos állatokkal. A legényeim különösen egy fakó ösvért kedveltek meg. Amint észrevettük, elloptak a lovaink zabporciójából is egy-egy keveset és neki adták. Az ösvér nagyon hálásnak mutatkozott az addig ismeretlen, de nagyon jóizü csemegeért.

Mikor a betörés megtörtent, a fogoly ösvéreket is felhasználták. Csatározás közben több állat megsebesült, ezeket persze el kell hagyni. Nagy volt tüzéreink szomorkodása, mikor a csapataink visszatértek, de a fakó ösvért, Milicát, nagy sebbel Montenegroban hagyták.

— Egy hét multva megint odadirigáltak bennünket, mert akkor a montenegróiak készültek látogatóba. Nagyon ébereknek kellett lennünk. A régi tüzérporcióban pihentünk, amikor egy este kocogást hallottunk kemény csiklanton. Hallottuk az őr kiáltását is, aztán vig röhögést odalentről. Pár perc multva hozták embereim Milicát, a fakó ösvért, csakhogy szépen fölpakolva. Egy szerb géppuszkavert hozott át az okos állat, átszökött hozzánk. Még jó, hogy le nem lőtte az őr, hogy nem tudta a jelszót. Azóta, ez az állat egész

A háború és jövő kötelességünk

Írta

A békemég szent ünnepét és az uj évet a [illegible] es fegyverek rohaja háborította az idén. De [illegible] még teljes hévvel dul a háboru, előbb utóbb mégis aktuálissá lesz a béke kérdése. A háboru nem más, mint a nemzetközi, vagy mondjuk államközi egyensuly megzavarása, miként a szélvész és förgeteg a legrétegek egyensulyának a megbomlása. S a most duló háboru is annak a [illegible] ele. hogy ezidőszerint sajnos még nem rendelkezünk oly nemzetközi intézménnyel, mely az államok közötti egyensulyt erőszak nélkül helyre tudna állitani. De az azért a szociológiai tények vizsgálatából fakadó meggyőződésem hogy a mostani háboru is egy lépéssel előbbre fogja vinni a megoldását annak a problémának, mely a nemzetközi érdekösszeütközéseknek nemzetközi jog alapján, tehát fegyveres beavatkozas nélkül való kiegyenlitését könnyebb teszi.

Igy volt ez eddig minden háborunál s azért igy kell ennek lennie, talan fokozottabb mértékben, a mostani világháborunál is. A mindig nagyobb mértékben előrehaladó szövetkezés és a nemzetközi jogintézmények fejlődése egy nem közvetlen, leg öbbnyire nem is szándékolt következmenye, mintegy melléktermére a háboruknak.

A modern szociológia az ő analógiáit különös elöszeretettel — es bisonyos egyoldalusággal — a prmiitiv népek szokásaiból és eletviszonyaiból szokta meriteni. S a háborut is, mint szociológiai jelenséget, eszerint itéli meg.

Miből származik a háboru primitiv törzsek nél és mi annak az eredménye?

Tényleg az a permanens hadi allapot, mely a primitiv népeknél nem tartozik a ritkasagok köze, vagy a gazdasági érdekkörok kolliziójából veszi eredetet, vagy pedig a vengetta (vérboszu) jellegével bir, a mennyiben az egyik törzsnek tagja vagy tagjai megölték vagy kifosztottak a másik törzs hozzatartozóit.

A legtöbb esetben ennek a megtorlandó igazságtalanságnak az oka szintén veszélyeztetett gazdasági érdekekbol származik. A szükségtől indittatva, valamely hatalmasabb ellenfél régi helyéből kiszoritva, vagy a természetes szaporodás következtében egy másik törzs tovább menni vagy terjeszkedni óhajtván, a régebben ott lakó törzs területére lép, ott próbálja élelmét vadászat vagy halaszat által megszerezni. A régebben ott lakó törzs számára ez, egy modern amerikai kifejezést használva: undesirable immigration. Magánjogi intézmények hijján tehát rendszerint birokra kelnek. Az egyik a területet res nullinusnak tekinti, melyet ő is kihasználni kiván, a másik szerzett joginak sérelmét féltí és a betolakodást erőszakkal eltávolitani iparkodik. Ha nem tudnak megegyezni, mert rendszerint egyik fél sem akar engedni, az erőnek, vagyis a haborunak kell eldöntenie, kinek legyen joga azon a területen tovább is maradnia, vagy ott rendelkeznie.

Az erőviszonyok arányától függ, vajjon a gyengébb törzs teljesen megsemmisül, elmenekül-e vagy az erősebbnek meghodol s mintegy beléje olvad; ha pedig csaknem egyenlők az erők, szövetséges törzsekká lesznek. Rendszerint csak a szomoru tapasztalatok viszik az embereket arra a belátásra, hogy a háborusságot és harcot csak szövetkezés és társulás által lehet elkerülni.

A mi rohamosan előretörtető technikai kulturánknak es mind nagyobb területeket behálózó kereskedelmünknek szüksége van egy magasabbrendü, az eddigi államalakulásoknál kiterjedtebb [illegible]szati, kereseti" alakulasra. S talan ez is egyik oka a most duló háborunak. Miként a mult század háboruí, létrehozták az egyesült Németországot, az Unita Italiát, miként az amerikai [illegible] of secession kialakította az Egyesült Álla[illegible]

Az 1866-iki háboru döntötte el azt, hogy a német egység kialakulásában Porosszországot illesse a vezető szerep, a mely aztán már az 1870-iki háborubban előbbi ellenfeleinek egy jó részével közösen kuzdött a franciák ellen a [illegible] ellenfélnek, Ausztria-Magyarországnak jó[illegible] semlegessége mellett. Az 1866-iki ellenfelek [illegible]ban a mostani küzdelem idejében lettek [illegible]szán egybeforrasztva, midőn már nemcsak [illegible] más mellett, hanem ugyszólván egybe ele[illegible] harcol német, osztrák és magyar.

A másik oldalok régi rivalisok, mint [illegible] és angol, sőt az elmult evtized két leghevesebb ellenfele, a kik eddig a hadviselés dimenziójának első rekordját értek el, orosz és japán, egy táborban vannak.

A jövő problémája talán az lesz, megtalálni azt a tengert, a mely körül a mostani ellenfelek is szorosabb nexusba léphessenek egymással. A tartos békét leginkább e problémának helyes megoldása biztosithatná.

Ha a háboru csak azt hozná magával, hogy a mappákat át kell javitani s hogy az egyik fél a másiknak hadi kárpótlást fizet: akkor es az emberi életnek és magának az emberi méltóságnak szörnyü lebecsülese; es ha a haborunak [illegible] eredménye nincs, akkor ez emberi hekatomb[illegible] nem szabad a föld szinen megtürni. Ha már folyni kell patakokban a sok embervernek, hogy a hasa reményeinek szazezrei legszebb korukban elpusztulnak, ennek a tömérdek áldozatnak és odaadásnak más gyümölcsot is kell [illegible]. Ideális javakat is kell hoznia, a jogállapot, [illegible] szabadság megszilárditására kell szolgálnia.

A kik künn a csatamezőn faradnak, szenvednek, nélkülöznek és vért ontanak, az [illegible]tot a hasa javára felajánlják, — mineknünk, [illegible] itthon maradtunk, az a kötelességünk: [illegible]jünk, elmélkedjünk, gondolkodjunk, beszéljünk, dolgozzunk, hogy es az áldozat hiába való ne legyen. Felmunkát végeznek, ha hazánknak és az emberiségnek ideális javakat nem [illegible] biztositani.

Mikor nemzetünk hősei idegen földön [illegible]nak, szenvednek, vérezznek, a magyar [illegible] és lovagiasság hirét jóbarát és ellenség által megbámultatják, mi, a szellemi munka emberei itthon nem lehetünk tetlenek. A statisztika azt mutatja, hogy a hősi halált haltak és a[illegible] számában a magyarok percentszáma a [illegible]ges hadak többi nemzeteinek arányszámát f[illegible]multja, legyen résen a magyar szellemi [illegible] is, hogy a mi hozzájárulásunkkal és [illegible] közreműködésünkkel a mostani világháboruból szövetségi konstelláció kialakuljon, mely az [illegible] világbékének és az általános kulturfejlődésnek biztositéka lehet.

Minél nagyobb lesz a reszünk ebben a szellemi munkában és küzdelemben, annál nagyobb sulya lesz hazánknak, nemzetünknek a jövő formációiban.

Nyomdai munkákat izlés-es kivitelben szállit
„VÖRÖSMARTY" könyvny[illegible]
Devecser.

NESTLÉ FELE
régbevált GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermekneveléséről díjtalanul küld a
Henri Nestlé
cég, Wien, I., Biberstrasse 31 P.

HIREK

A halott hangok

Itt nyugszanak rendetlen rendbe', —
achátkoporsó, hosszu sor, —
ifju vágyak ifju szerelme,
távol világok ködlő sejtése,
sok kinsott élet hangverejtéke:
a szoprán, basszus, alt és tenor.

Fölöttük párás, puha szobaillat,
a kéjek lihegése lelkekig hat,
furcsán terjengő, álmos melódiák,
mámorban fürdő illatvilág,
halkütemű, lépest fogó szőnyegek,
buja csönd, nyugalom, a kéj nyugalma,
s lenn, kik hiába döngettek eget,
a halott hangok fekszenek.

A grófi léptek nesse puhan
hangzik felettük. Haláluk fájdalma
előbb élet, mint az élet;
a könnyek a sok hiába vivott,
eget ostromló vérivott
harcok után
még most is egyre pergenek.

A hangok békén fekszenek
most még mindegyik tört és beteg
de titkon növő szárnyak
az égbevivő gondolat
a puha béklyószőnyeg alatt.

A hangok békén fekszenek.
Lágy pár bűvja felettük rejtekét.
Tányér csörög. Ételszag viszi bűnbe
az éhség fázó gyermekét.
Tányér csörög. A hályha be van fűtve,
ott künn a lazadó tömeg
s a hangok békén fekszenek.

A hangok békén fekszenek
de egykor tüzben kél a hangsereg
riadó panasz, bu és harag
kél életre a szőnyeg alatt.

Lázongó lázak, égő álmok
lesznek az eltiprott dallamok,
egy pillangó szárny a büszke szőnyeg
és semmi az egész palota,
menydörgő szózat bus dallama
és eget-földet fölkavar
a felsüvöltő hangvihar.

Most még alszanak eltiprott álmot
hordva grófi, nagyuri jármot,
de az éji szél sóhaja
egy távoli orkán szaja!

Kassza István

— **Lemondott orvos.** *Deutsch* Samu dr. orvos, a celldömölki kórházban hosszu időn át volt másodorvosa, ezen állásról lemondott.

— **[illegible]ten villamosvilágitás.** Városunk villanyvilágitása anyaghiány miatt néhány nappal ezelőtt felmondta a szolgálatot. Néhány napig utcáinkon teljes sötétség uralkodott, most már azonban néhány petróleum lámpa terjeszti nálunk esténkint az utcákon gyér világitását. Előkerültek tehát ujra a jó régi öreg pislogó [illegible] a mulyeknek az eltüntetésert annak idején erős küzdelmet folytatott a „Kemenesvidék". Mikor azután a villamosvilágitás megjelent, imigyen gúnyolt lapunk szerkesztőjének az ismert nicki-celli gróf: Hát szép ez a világitás nram, az biszonyos, eleget küzdött is érte a „Kemenesvidék" csak olyan drága ne volna, nem annyira a fénye mint a bevezetése a lakásokba. Akkoriban egyedül a nicki gróf urnak volt kifogása a villamos [illegible], no, most megvan az elégtétele a gróf urnak, ujra pislogó mécsesek világitanak utcáinkon. Igaz, hogy mindez nem a gróf ur kedvéért történt, hanem ez is a háboru okozta bajok egyikének tudandó be.

— **Életunt szülőanya.** Ostffiasszonyfán *Szente* Eszter fiatal szép szülőanyó afeletti bánataban, hogy édes anyja nemrégiben meghalt s hogy a férje elhagyta s Amerikában egy másik nővel élett össze, hétfőn délután lakásán egy szegre felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már kiszenvedett.

— **A sárvári kórház ápolási díjai.** A belügyminister értesitette az alispánt, hogy a nyilvánossági jellegel fölruházott sárvári kórházban 1915 évre a napi ápolási dijat a kérelmezett 2 K 20 fillér helyett 1 K 90 fillérben állapitotta meg.

— **Szálloda vétel.** *Herczeg* Ferenc a szombathelyi „Szabária" szálloda bérlője, a mult héten az ottani *Kovács* szállót 380 ezer koronáért örökaron megvette.

— **Uj posta Barkócon.** A soproni posta és távirda igazgatóság értesitette a vármegyét, hogy Barkócon 1915 január 18-án postaügynökség lép életbe, a mely leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekinteteben a murazombati posta és távirda hivatalhoz tartozik.

— **Felülfizetések.** A celldömölki kath. Legényegylet 1914 évi december hó 31-iki és 1915 évi január hó 6-iki működő előadásain befizetni szivesek voltak: Hollósy Rupert dr. 20 K, Szogyeni Marich Ferencné 12 K, Simon József 8 K, Röb Pál, Weiss Kálmán, Berzsenyi Dezső 5—5 K, Schütz Gyula, Göttmann Bódog 4—4 K, Palinkás Géza, Fenyes Ferenc, Kozinszky Jenő 3—3 K, Sokorny Elek, Lunes Alajos, Szoldos Erzsébet, ifj. Simon Sándor, Deutsch Gyula, Szabó József, Csokonyai József Hönig Samu, özv. Schütz Adolfné, Benkó Károly, Szabó Jakab, Gönye Ferenc, özv. Takacs Györgyné, Pethő József, M. M., Boross Imre, Mógor József, Miseri nővérek, N. N. 2—2 K, özv. Hudetz Lajosné 2·50 K, Kiss Sádor, Böröc Lajos 1·50—1·50 K, Lampert Gábor, Sümegi István 1·40—1.40 K, Szabó Jánosné 1·20 K, Bokor Károly, Patyi Ernő, Gerse János, Miseri Sándor, Málnási Antal, Dr. tán Sándor, Atengi János, Szarka Valér, Gerse Ferenc, Simon Károly, Nagy Jenő, Klaffl Mihály Kolompár Józsefné, Barcs Kálmánné, Steiner Lajos, özv. Juray Antalné, Glaser Hermann, özv. Schmidt Pálné, özv. Márton Józsefné, Nagy János Schütz Gyula, Guzics N., Dravecky Árpád, Berzsenyi István 1—1 K, özv. Zsigmond Istvánné, Nyulász Istvánné, Varga István, Vicsek István, Fekete Ferencné, Korokusi Istvánné, Benke Dánielné 50—50 f, Csuba Lászlóné, Agostoni István 40—40 f, Szarka József 30 f, Nagy István, Horváth Janosné, Mészáros József, Szakacs Julianna, Gersei Ferenc 20—20 fillér,

— **A jegyzői nyugdijalap** 1915. évi előirányzata. A belügyminister arról értesitette a vármegyét, hogy a községi és körjegyzői nyugdijalap 1915. évi és a törvényhatóság jóváhagyásával ellátott költségvetése kormányhatósági jóváhagyást nem igényel.

— **Uj pénznemek.** A háborus állapot folytán beállott apropénz-hiányt a 2 koronás bankjegyek csak részben tudták elosztani. Különösen jótékony hatással voltak ezek a 2 koronás bankjegyek a katonaság szoldjának [illegible], de már a háboru első időszakában is [illegible] hogy kivánatos volna 1 koronás [illegible] kibocsátása is, főként azért, hogy a [illegible] pénztárainak nagy súlyat csökkentsen! [illegible] A hadvezetőség javaslatára az osztrák-magyar bank azonnal honorálta ezt a kivánságot és az 1 K-ás bankjegyek készitése már folyamatban van. Egyelőre 20 millió darab körül forgalomba, a további mennyiséget a szükséglet szerint fogják megállapitani. Terybe van továbbá véve a valódi pénznek csaporitása céljából feltorozott nikkelpénznek kibocsátása is. Jelenleg ugyanis mintegy 48 millió korona értékü huszfilléres és öt millió korona értékü 10 filléres van forgalomban, amely mennyiség arányig nagyon kevés. Valószinü tehát, hogy az 50 filléres nikkelváltópénzek kibocsátása nemsokára sor kerül.

— **Galiciai kórházaknak szóló [illegible]gek.** A postagazgatóság közli: Ga[illegible] lenség által meg nem szállott területen [illegible] kórházak cimére szóló a ott ápolt beteg [illegible]nak szánt ajándékokat tartalmazó mag[illegible]gok a tábori postacsomagokra néve[illegible] feltezelek mellett feltvenetnek és mint szükséges csomagok továbbitandok. Galiciába a [illegible] magforgalom továbbra is szünetel.

— **Paszilló betegség a szerb [illegible].** A boldogasszonyi szerb fogolytáborban, [illegible] értesülünk, nagy nyavalya lépett fél. A foglyok nagy számban betegednek meg. A tifusz legveszedelmesebb fajtája, az ujfeleg tifusz ütötte fél közöttük. A fejek és napontint 20—30 ágyat szedi közülük az áldozatokat. A telep [illegible]nokszága mindent elkövet, hogy a nyavalyát [illegible] terjedését megakadályozza, de a véde[illegible] nagy nehézségbe ütközik, mert a foglyok [illegible] tisztátlanok és az egészség legprimitivebb [illegible]telményeit is alig akarják betartani. A bajt az utolsó fogolyszallitmány hozta a táborba. Lenyomorgatott, agyonenesett foglyok voltak, akik már jórészt inficiálva érkeztek Szerbiából.

— [illegible] A kormány a kivételes intézkedések [illegible] kiadott régebbi rendelkezeseit [illegible] horderejü intézkedéssel tölti [illegible] amelynek [illegible] hiányában ne legyen lehetősége. A rendelet szól, hogy ha valamely gazdasági munka elvégzése nem biztositható másként, úgy a [illegible]gatási hatóság a minister felhatalmazása [illegible] elrendeltet, hogy mint kösmunkát [illegible] végezzék el.

— **Önkénteseknek jogositó vizsgák.** A honvédelmi minister rendelete szerint az 1892., 1893, 1894. és 1895-ben születtek [illegible] kötelesek, akik népfelkelői fegyveres [illegible] vannak kötelezve s nincs meg az [illegible] jogosultságuk, elnyerhetik azt a következő feltételek mellett. A folyamodónak igazolnia kell, hogy valóban tényleges szolgálatban áll és népfelkelői szolgálatra való behivonulása előtt a véderőtörvény 21. §-ának 1. pont. 3. bekezdésében emlitett tanintézetek azon osztályának volt ebben az évben rendes tanulója, mely tanfolyamnak elvégzése a kiegészitő vizsgára való bocsátásnak feltétele. Azonkivül igazolnia kell: 1. hogy a figyelembevehető tanintézetek első tanfolyamait vagy osztályait is mint rendes hallgató végezte. 2. Rendkivüli méltánylást érdemlő körülmények forogtak fenn, amiért salat hibáján kivül látogatja elkezdett iskolát. 3. Kötelezi magát, hogy vizsga [illegible] letétele után a hadseregben, vagy a honvédségben beszorosztatja magát. A kérvényeket a honvédelmi miniszterhez kell beküldeni. A kiegészitő vizsgákat az összes közös hadapródiskolákban, a pécsi honvédhadapródiskolában, valamint a jelenleg Mödlinghen székelő mährisch-weisskirchenai lovassági hadapródiskolában fogják [illegible] legkésőbb február 8-án.

A füdőgyógyintézetekben

Arco sfb. ben a **SIROLIN "Roche"**

[illegible] régi bevett szer állandóan van használatban. Izletes, étvágygerjesztő és különös [illegible] befogadóképe.

reánk, illik nekünk megemlékeznünk rólunk és a hősi nagy munkájukról. Oda kell állanunk a hátuk mögé s egész erőnkkel melegét kiöntenünk rájuk, hadd és érezzék, hogy szemünk és szivünk örökösük felettük. Nyujton meg az ő számukra minden pénztárca, minden szív, hogy a mi derék harcos fiaink se éhséget, se hideget ne érezzenek, de egyáltalán semmiféle szükséget ne szenvedjenek, a mikor érettünk harcolnak.

Legyen az ünnek minden gondolatunk, mert hisz a mienk az ő dicsőségük. A honvéd név méltó a benne rejlő nagy és szép gondolathoz, a melyet csak a magyar nyelv tud ily szépen és találóan kifejezni. A honvéd nevet a történelem beiktatta a hősök közé s azok a népek és nemzetek, kik eddig nem ismerték a magyar honvédet, kalapot levéve tisztelettel álljanak meg a magyar honvéd vitézsége előtt, a ki bajonettjével és kardjával szerezte meg magának az egész világ elismerésének cserfakoszoruját.

Könyveket
bekötésre elfogad s jutányos áron eszközöl:

Vörösmarty-könyvnyomda
Devecser.

latból felocsudtam, délután megnéztem a fogoly orosz tisztek táborát, egyetlen egy kozák sem volt ott közülük, pedig mikor berugtam az ajtót, tiz rémült ördögi pofát számláltam össze. Egy se menekülhetett. Itt vérbe fulladt az aljasság...

A hálás ösvér.

A világháborunak nagyon kedves, humoros epizódját mondja el egy tüzér altiszt, aki a Montenegróval vivott harcokban sebesült meg.

— B. mellől öt napra nyugat felé rendelték el az ütegünket, hogy valami becsapást fedezzen, egy kis völgy mellett Montenegró nyugati részében. Sürü csetepaté volt arrafelé, a montenegróiak kétségbeesetten védekeztek. Sok cókmókot szedtünk el tőlük, többek köst tizennégy ösvért is.

— Tudni kell, hogy Montenegró ugyszólván teljesen nélkülözi a lovat. Ösvérek a montenegróiak lovai. Mi eleinte idegenkedtünk tőlük, de aztán nagyon összebarátkoztunk a furcsa, korcs, de nagyon kedves és okos állatokkal. A legényeim különösen egy fakó ösvért kedveltek meg. Amint észrevettük, elloptak a lovaink szaporciójából is egy-egy keveset és neki adták. Az ösvér nagyon hálásnak mutatkosott az addig ismeretlen, de nagyon jóisü csemegéért.

Mikor a betörés megtörtént, a fogoly ösvérekat is felhasználták. Csatározás közben több állat megsebesült, ezeket persze el kell hagyni. Nagy volt tüzéreink szomorkodása, mikor a csapataink visszatértek, de a fakó ösvért, Milicát, nagy sebbel Montenegróban hagyták.

— Egy hét multva megint odadirigáltak bennünket, mert akkor a montenegróiak készültek látogatóba. Nagyon éberaknek kellett lennünk. A régi tüzérporcióban pihentünk, amikor egy este kocogást hallottunk kemény szikláuton. Hallottuk az őr kiáltását is, aztán vig röhögést odalentről. Pár perc multva hosták embereim Milicát, a fakó ösvért, csaknogy szépen fölpakolva. Egy szerb géphegyvert hozott át az okos állat, átszökött hozzánk. Még jó, hogy le nem lőtte az őr, hogy nem tudta a jelszót. Azóta ez az állat egész [illegible]

A háboru és jövő kötelességünk

A békeség szent ünnepet és az uj évet a véres fegyverek robaja háborította az idén. De noha még teljes hévvel dul a háboru, előbb utóbb mégis aktuálissá lesz a béke kérdése. A háboru nem más, mint a nemzetközi, vagy mondjuk államközi egyensuly megzavarása, miként a szélvész és förgeteg a légrétegek egyensulyának a megbomlása. S a most duló háboru is annak a jele, hogy ezidőszerint sajnos még nem rendelkezünk oly nemzetközi intézménnyel, mely az államok közötti egyensulyt erőszak nélkül helyre tudná állitani. De az azért a szociológiai tények vizsgálatából fakadó meggyőződésem, hogy a mostani háboru is egy lépésel előbbre fogja vinni a megoldását annak a problémának, mely a nemzetközi erdekösszeütközéseknek nemzetközi jog [illegible] tehát fegyveres beavatkozás nélkül [illegible] teszi.

Igy volt ez eddig minden háborunál s azért igy kell ennek lennie, talán fokozottabb mértékben, a mostani világháborunál is. A mindig nagyobb mértékben előrehaladó szövetkezés és a nemzetközi jogintézmények fejlődése egy nem közvetlen, leg.öbbnyire nem is szándékolt következménye, mintegy melléktermére a háboruknak.

A modern szociológia az ő analógiáit különös előszeretettel — es bizonyos egyoldalusággal — a prmiitiv népek szokásaiból és életviszonyaiból szokta meriteni. S a háborut is, mint szociológiai jelenséget, eszerint itéli meg.

Miből származik a háboru primitiv törzsek nél és mi annak az eredménye?

Tenyleg az a permanens hadi állapot, mely a primitiv népeknél nem tartozik a ritkaságok közé, vagy a gazdasági érdekkörök kolliziójából veszi eredetét, vagy pedig a vengetta (vérboszu) jellegével bir, a mennyiben az egyik törzsnek tagja vagy tagjai megölték vagy kifosztották a másik törzs hozzátartozóit.

A legtöbb esetben ennek a megtorlandó igazságtalanságnak az oka szintén veszélyeztetett gazdasági érdekekből származik. A szükségtől indittatva, valamely hatalmasabb ellenfél régi helyéből kiszoritva, vagy a természetes szaporodás következtében egy másik törzs tovább menni vagy terjeszkedni óhajtván, a régebben ott lakó törzs területére lép, ott próbálja élelmét vadászat vagy halászat által megszerezni. A régebben ott lakó törzs számára ez, egy modern amerikai kifejezést használva: undesirable immigration. Magánjogi intézmények hijján tehát rendszerint birokra kelnek. Az egyik a területet res nulliusnak tekinti, melyet ő is kihasználni kivan, a másik szerzett joginak sérelmét féltí és a betolakodást erőszakkal eltávolitani iparkodik. Ha nem tudnak megegyezni, mert rendszerint egyik fél sem akar engedni, az erőnek, vagyis a háborunak kell eldöntenie, kinek legyen joga azon a területen tovább is maradnia, vagy ott rendelkeznie.

Az erőviszonyok arányától függ, vajjon a gyengébb törzs teljesen megsemmisül, elmenekül-e vagy az erősebbnek meghódol s mintegy beléje olvad; ha pedig csaknem egyenlők az erők, szövetséges társakká lesznek. Rendszerint csak a szomoru tapasztalatok viszik az embereket arra a belátásra, hogy a háborusságot és harcot csak szövetkezés és társulás által lehet elkerülni.

A mi rohamosan előretörtető technikai kulturánknak es mind nagyobb területeket behálózó kereskedelmünknek szüksége van egy magasabbrendű, az eddigi államalakulásoknál kiterjedtebb [illegible] „kereseti" alakulásra. S talán ez is egyik oka a most duló háborunak. Miként a mult század háborui létrehozták az egyesült Németországot, az Unita Italiát, miként az amerikai war of secession kialakította az Egyesült Államok [illegible] egységét, ugy talán a mostani [illegible] egy hatalmas alakulásra fog vezetni.

Az 1866-iki háboru döntötte el azt, hogy a német egység kialakulásában Poroszországot illesse a vezető szerep, a mely aztán már az 1870-iki háboruban előbbi ellenfeleinek egy jó részével közösen küzdött a franciák ellen a másik ellenfélnek, Ausztria-Magyarországnak jóakaró semlegessége mellett. Az 1866-iki ellenfelek [illegible]ban a mostani küzdelem idejében lettek [illegible] azon egybeforrasztva, midőn már nemcsak egy más mellett, hanem ugyszólván egybe elegyedve harcol német, osztrák és magyar.

A másik oldalok régi riválisok, mint orosz és angol, sőt az elmult évtized két legheves[illegible] ellenfele, a kik eddig a hadviselés dimenziójának első rekordját érték el, orosz és japán, egy táborban vannak.

A jövő problémája talán az lesz, megtalálni azt a tengert, a mely körül a mostani ellenfelek is szorosabb nexusba léphessenek egymással. A tartós békét leginkább e problémának helyes megoldása biztositathatná.

Ha a háboru csak azt hozná magával, hogy a mappákat át kell javitani s hogy az egyik fél a másiknak hadi kárpótlást fizet: akkor ez az emberi életnek és magának az emberi méltóságnak szörnyü lebecsülése; és ha a háborunak más eredménye nincs, akkor ez emberi hekatombákat nem szabad a föld szinén megtürni. Ha már folyni kell patakokban a sok embervérnek, ha a haza reményeinek százezrei legszebb korukban elpusztulnak, ennek a tömérdek áldozatnak és odaadásnak más gyümölcsöt is kell teremnie. Ideális javakat is kell hoznia, a jogállapot, népszabadság megszilárditására kell szolgálnia.

A kik künn a csatamezőn faradnak, szenvednek, nélkülöznek és vért ontanak, az áldozatot a haza javára felajánlják, — mineknk, akik itthon maradtunk, az a kötelességünk: örködjünk, elmélkedjünk, gondolkodjunk, beszéljünk, dolgozzunk, hogy ez az áldozat hiába való ne legyen. Felmunkát végeznek, ha hazánknak és az emberiségnek ideális javakat nem tudnak biztositani.

Mikor nemzetünk hősei idegen földön fáradnak, szenvednek, véreznek, a magyar vitézség és lovagiasság hirét jóbarát és ellenség által megbámultatják, mi, a szellemi munka emberei itthon nem lehetünk tetlenek. A statisztika azt mutatja, hogy a hősi halált haltak és [illegible] számában a magyarok percentszáma a [illegible]ges hadak többi nemzeteinek arányszámát [illegible]mulja, legyen résen a magyar szellemi [illegible] is, hogy a mi hozzájárulásunkkal és [illegible] közreműködésünkkel a mostani világháborunból szövetségi konstelláció kialakuljon, mely az állandó világbékének és az általános kulturfejlődésnek biztositéka lehet.

Minél nagyobb lesz a részünk ebben a szellemi munkában és küzdelemben, annál nagyobb sulya lesz hazánknak, nemzetünknek a jövő formációiban.

Nyomdai munkákat izlés-ses kivitelben szállit
„VÖRÖSMARTY" könyvnyomda
Devecser.

NESTLÉ FELE
regbevált GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi röpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a
Henri Nestlé
cég, Wien, I., Biberstrasse 31 P.

HIREK

A halott hangok.

Itt nyugszanak rendetlen rendbe', —
achátkoporsó, hosszu sor, —
ifju vágyak ifju szerelme,
távol világok ködlő sejtése,
sok kinsott elet hangverejtéke:
a szoprán, basszus, alt és tenor.

Fölöttük párás, puha szobaillat,
a kéjek lihegése leikekig hat,
furcsán terjengő, álmos melodiák,
mámorban fürdő illatvilág,
halkütemü, lépest fogó szönyegek,
buja csönd, nyugalom, a kéj nyugalma,
s lenn, kik hiába döngettek eget,
a halott hangok fekszenek.

A grófi léptek nesse puhán
hanguik felettük. Halálunk fájdalma
előbb élet, mint az élet;
a könnyek a sok hiába vivott,
eget ostromló vérivott
harcok után
még most is egyre pergenek.

A hangok békén fekszenek
most még mindegyik tört és beteg
de titkon növő szárnyak
az égbevivő gondolat
a puha béklyószönyeg alatt.

A hangok békén fekszenek.
Lágy pár bűvja felettük rejtekét.
Tányér csörög. Ételszag viszi bűnbe
az éhség fázó gyermekét.
Tányér csörög. A hályha be van fűtve,
ott künn a lazadó tömeg
s a hangok békén fekszenek.

A hangok békén fekszenek
de egykor tüzben kél a hangsereg
riadó panasz, bu és harag
kél életre a szönyeg alatt.

Lázongó lázak, égő álmok
lesznek az eltiprott dallamok,
egy pillangó szárny a büszke szönyeg
és semmi az egész palota,
menydörgő szózat bus dallama
és eget-földet fölkavar
a felsüvöltő hangvihar.

Most még alszanak eltiprott álmot!
hordva grófi, nagyuri jármot,
de az éji szél sóhaja
egy távoli orkán szaja!

Kamizsa István

— [illegible] orvos. *Deutsch* Samu dr. orvos, a celldömölki kösórháznak hosszu időn át volt másodorvosa, esen állásáról lemondott.

— [illegible] villamosvilágitás. Városunk villanyvilágitása anyaghiány miatt néhány nappal ezelőtt felmondta a szolgálatot. Néhány napig utcáinkon teljes sötétség uralkodott, most már azonban néhány petroleum lámpa terjesztí nálunk esténkint az utcákon gyér világitását. Előkerültek tehát ujra a jó régi öreg pislogó [illegible], a melyeknek az eltüntetéseért annak idején erős küzdelmet folytatott a „Kemenesvidék". Miután a villamosvilágitás megjött, imigyen gratulált lapunk szerkesztőjének az ismert nicskicelli gróf: Hát szép es a világitás uram, az bizonyos, eleget küzdött is érte a „Kemenesvidék" csak olyan drága ne volna, nem annyira a fénye mint a bevezetése a lakásokba. Akkoriban egyedül a nicki gróf urnak volt kifogása a villamos világitás ellen, no, most megvan az elégtétele a gróf urnak, ujra pislogó mécsesek világitanak utcáinkon. Igaz, hogy mindez nem a gróf ur kedvéért történt, hanem ez is a háboru okozta bajok egyikének tudandó be.

— **Ikrekszülés.** Ostffiasszonyfán *Szente* Eszter fiatal szép szülésznő afeletti bánatában, hogy édes anyja nemrégiben meghalt s hogy a férje elhagyta s Amerikában egy másik nővel állott össze, hétfőn délután lakásán egy szegre felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már kiszenvedett.

— **A sárvári kórház szülési díjai.** A belügyminister értesitette az alispánt, hogy a nyilvánossági jellegel fölruházott sárvári kórházban 1915 évre a napi ápolási dijat a kérelmezett 2 K 20 fillér helyett 1 K 90 fillérben állapitotta meg.

— **Szálloda vétel.** *Herceg* Ferenc a szombathelyi „Szabária" szálloda bérlője, a mult héten az ottani *Kovács* szállót 380 ezer koronáért örökaron megvette.

— **Uj posta Barkocsa.** A soproni posta és távirda igazgatóság értesitette a vármegyét, hogy Barkócon 1915 január 18-án postaügynökség lép életbe, a melyre lemérés, ellenőrzés és felügyelet tekinteteben a muraszombati posta és távirda hivatalhoz tartozik.

— **Felülfizetések.** A celldömölki kath. Legényegylet 1914 évi december hó 31 iki és 1915 évi januar hó 6 iki mükedvelő előadásain fellépésért szivesek voltak: Hollósy Rupert dr. 20 K, Szőgyeni Marich Ferencné 12 K, Simon József 8 K, Röb Pál, Weisz Kálmán, Berzsenyi Dezső 5—5 K, Schütz Gyula, Göttmann Bódog 4—4 K, Palinkás Gusza, Fényes Ferenc, Kozinszky Jenő 2—2 K, Sokoray Elek, Lunez Alajos, Zsoldos Erzsébet, ifj. Simon Sándor, Deutsch Gyula, Szabó József, Csoknyai József Hönig Samu, özv Schütz Adolfné, Benkő Károly, Szabó Jakab, Gönye Ferenc, özv. Takacs Györgyné, Pethő József, M. M., Boross Imre, Mógor József, Miseri nővérek, N. N. 2—2 K, özv. Hudetz Lajosné 2 50 K, Kiss Sádor, Böröc Lajos 1 50—1 50 K, Lampert Gábor, Sümegi István 1·40—1.40 K, Szabó Jánosné 1 20 K, Bokor Károly, Patyi Ernő, Gerse János, Miseri Sándor, Málnási Antal, Dátán Sándor, Atengl János, Szarka Valér, Gerse Ferenc, Simon Károly, Nagy Jenő, Kleffl Mihály Kolompár Józsefné, Barcs Kálmánné, Steiner Lajos, özv. Juray Antalné, Glaser Hermann, özv. Schmidt Pálné, özv. Márton Józsefné, Nagy János Schütz Gyula, Gusica N., Dravecky Árpád, Berzsenyi István 1—1 K, özv. Zsigmond Istvánné, Nyulász Istvánné, Varga István, Vicsek István, Fekete Ferencné, Korokusi Istvánné, Benke Dánielné 50—50 f, Csuba Lászlóné, Agoston István 40—40 f, Szarka József 30 f, Nagy István, Horváth Jánosné, Mázsáros József, Szakács Juliska, Gersei Ferenc 20—20 fillér,

— **A jegyzői nyugdijalap** 1915. évi előirányzata. A belügyminister arról értesitette a vármegyét, hogy a községi és körjegyzői nyugdijalap 1915. évi és a törvényhatóság jóváhagyásával ellátott költségvetése kormányhatósági jóváhagyást nem igényel.

— **Uj bankjegyek.** A háborus állapot folytán beállott apropéns-hiányt a 2 koronás bankjegyek csak részben tudtak elosztani. Különösen jótékony hatással voltak ezek a 2 koronás bankjegyek a katonaság szeldjának [illegible] már a háboru első időszakában is hangsulyozták, hogy kivánatos volna 1 koronás papirpénznek kibocsátása is, főként azért, hogy a csapatok pénztárainak nagy súlyát csökkentsék lehetőleg. A hadvezetőség javaslatára az osztrák-magyar bank azonnal honorálta ezt a kiránságot és [illegible] 1 K-ás bankjegyek készitése már folyamatban van. Egyelőre 20 millió darab körül forgalomba, a további mennyiséget a szükséglet szerint fogják megállapitani. Tervbe van továbbá véve a [illegible] pénznek szaporitása céljából felkoronás [illegible] pénznek kibocsátása is. Jelenleg uzynain mindössze 48 millió korona értékü husfilléres és 32 millió korona értekü 10 filléres van forgalomban, amely mennyiség arányig nagyon kevés. Valószinü tehát, hogy az 50 filléres nikkelvaláp[illegible]zek kibocsátása nemsokára sor kerül.

— **Galiciai kórházaknak szóló [illegible] gok.** A postagazgatóság közli: Galiciának az ellenség által meg nem szállott területén [illegible] kórházak czimére szóló a ott ápolt betegl[illegible] nak szánt ajándékokat tartalmazó magl[illegible] gok a tábori postacsomagokra néve[illegible] feltételek mellett felveendők és mint [illegible] csomagok továbbitandók. Galiciába a [illegible] magforgalom továbbra is szünetel.

— **Pusztitó hologteg a szerb fogolytáborban.** A boldogasszonyi szerb fogolytáborban, mint értesülünk, nagy nyavalya lepett fel. A foglyok nagy számban betegednek meg. A tifusz legveszedelmesebb faj aja, az ü egés tifusz lépett fel közöttük, fejét és naponkint 20—30-asával szedi áldozatait. A telep [illegible] noksága mindent elkövet, hogy a nyavalyát [illegible] és terjedését megakadályozza, de [illegible] nagy nehézségbe ü közik, mert a foglyok tisztátlanok és az egészség legprimitivebb [illegible] telményeit is alig szerjék betartani. A bajt az utolsó fogolyszállitmány hozta a táborba. [illegible] nyomorgatott, agyonsenezett foglyok voltak, [illegible] mar jóreszt inficiáltan érkeztek Szerbiából.

— [illegible] A kormány a kivételes intézkedések tárgyában kiadott régebbi rendelkezéseit most egy nagy horderejü intézkedéssel toldja meg, amelynek [illegible] a célja, hogy a mezőgazdaságban [illegible] hiányában ne legyen fennakadás. [illegible] szól, hogy ha valamely gazdasági munka [illegible] zése nem biztositható maskent, úgy a k[illegible] gatási hatóság a minister fel[illegible] elrendeltet, hogy mint közmunkát [illegible] végezzék el.

— [illegible] A honvédelmi minister rendelete szerint az 1893, 1893, 1894. és 1895-ben született né[illegible] kötelesek, akik népfelkelői fegyveres [illegible] vannak kötelezve s nincs meg az [illegible] jogosultságuk, elnyerhenek azt a következő feltételek mellett. A folyamodónak igazolnia kell, h[illegible] valóban tényleges szolgálatban áll és népfel[illegible] szolgálatra való bevonulása előtt a véderőtörvény 21. § ának 1. pont. 3. bekezdésében emlitett tanintézetek azon osztályának volt ebben az évben rendes tanulója, mely tanfolyamnak elvégzése a kiegészitő vizsgára való bocsátásnak feltétele. Azonkivül igazolnia kell: 1. hogy a figyelembe vehető tanintézetek első tanfolyamait vagy [illegible] tályait is mint rendes hallgató végezte. 2. H[illegible] kivüli méltanylást érdemlő körülmények fo[illegible] fenn, amiért saját hibáján kivül látogatja [illegible] asi iskolát. 3. Kötelesi magát, hogy visszg[illegible] letétele után a hadseregbe, vagy a [illegible] hez besorozatja magát. A kérvényeket a [illegible] delmi miniszterhez kell beküldeni. A ki[illegible] vizsgákat az összes közös hadapródiskolákban, a pécsi honvédhadapródiskolában, valamint a jelenleg Mödlingben székelő mährisch-weisskirchenai lovassági hadapródiskolában fogják [illegible] legkésőbb február 8-án.

A fürdőgyógyintézetekben
az Davos, Arosa, Meran, Arco stb. ben a
SIROLIN "Roche"
Arányleg rövid idő alatt enyhíti és megszünteti a légzőszervek betegségeit.
Eredeti csomagolásban kórházi kapszlimódra gyógyszertárban.

Tisztelt barátom!

Senki sem tudhatja, mikor érhetik testi szenvedések, Ön sem. Ha azt is hiszi, hogy erős és egészséges ki tudja neme-támadjak már alattomban a szervezetét egy gonosz betegség csirái. Ebredjen fel és tekintsen figyelmesen lényének bensejében, akkor látbatja, mennyit vétkezik napról-napra legnemesebb szervei, szóval saját maga ellen vizsgálja meg egyszer alaposan egész testét! Azt fogja tapasztalni, hogy az emberek sokkal jobban ápolják külsejüket. Minden nap mosdanak és furdenek, néha fölöslegesen sokat is, tehát a kulsó tisztaságról kellően gondoskodnak; de ha valaki azt kérdezné, hogy mi is tesznek az emberek belső szerveik tisztasága érdekében főképpen

a vér tisztitása

tekintetében, akkor nem lehet kielégitő feleletet adni mert erről ugyszólván egyáltalán nem gondoskodnak. Hi hetetlen dolgok jutnak az emberi szervezetbe és mégsem gondolnak arra, hogy megszabaditsák a szennytől a fölöslegtől, hogy eltávolitsuk a testből mindazt, ami nem odavaló

hogy meg kell tisztitani a vért!

Pedig egészséges vér az az élet alapja, hiszen a vértől ered az emberben minden meleg, munkaképesség és erő. A vér tisztasága tehát egyértelmü az egészség megóvásával. Leginkább vétkezik az egészsége ellen az aki

a vér tisztitása

érdekében nem tesz semmit. A vér szennyezései akár kulsók, akár bensők, idéznek elő minden betegségét innen ered minden kór, tömérdek nyomoruság, veszedelem, keseruség és fájdalom.

Az idegesség

századunk legnagyobb nyomorusága csakis a vér hiányos tisztitására és táplálására vezethető vissza.

Nincsen olyan idegtápszer, mely evés utján a szervezetbe bármikép is hatna az idegekre. Bármilyen szépen és nagyhangon hirdetik is az eféle szereket, ez mind csak puszta ámitás és félrevezetés egesz közönséges csalás és csak arra jó, hogy a minden szalmaszálba kapaszkodó betegnek az utolsó garasát is elvegye tőle. Csak egyetlen

idegtápszer

létezik, és ez a vér, még pedig csakis az

egészséges, tiszta vér.

Ez látja el az idegrendszer legfinomabb elágazásait, egyedül ez adja meg az idegnek a szükséges táplálékot, az erőt es ellenálló képességet, amelyre oly nagy szüksége van az embernek a létért való kemény küzdelemben. Egészséges vér nélkül nem viszi semmire, ha még olyan szép idegtápszereket raknak is eléje.

Mivel tisztitsuk tehát a vért?

A természet maga mutatja az utat. A növényvilág gyógyfüvei közt található a legtermészetesebb és

legkiválóbb vértisztitószer.

Minden lélegzet emlékeztet a természet örök törvényszerüségére, ahogy ez örökké fennáll állat- és növény között. Ezeket a természeti törvényeket senkisem tudja és nem is fogja megdönteni.

A lehető legjobb vértisztitószert meg kell ismernie. Ez

Vértisztitó teája

Vulnerál-védjeggyel

Ezt a teát előirás szerint, az az minden második, harmadik napon egy csészével kell állandóan innia, akkor látni fogja, hogy ember, és pedig egészséges ember. Ez a tea megadja testének az egészséget, életkedvet, tetterőt, fiatalos rugékonyságot, erőt, ellenállóképességet, szellemi élénkséget egészen agg koráig és mindég legjobb barátja lesz és marad. Ez megvédi az egészséget tönkretevő, minden felől támadó betegségek csiráitól, megóvja az idegzsségtől és csodásan javitja a közérzetet. A tea a legjobb szer a nedvek megromlása, kiütések, sömör, hólyag és vesebajok anyagcsere zavarok érelmeszesedés és különösen

köszvény és csuz

ellen, azonkivül vértódulások, gyomor és bélbántalmak ellen. A tea rendessé teszi a székelést és elősegiti az emésztést. — Mellőzzük e helyen a köszönetnyilvánitások sorozatát ámbár naponként érkeznek a közönség minden köréből az elismerő levelek és hálairatok ezen tea nagyszerü hatásáról.

Mindenki győződjék meg maga a tea meglepő hatásáról és fejezze ki azzal háláját, hogy jó lélekkel ajánlja ezt a teát másoknak is.

Csomagja 2, 4, 6 Kor. Probacsomag 1 K. 5 ilyen pròbacsomag 4 korona.

Egy sikeres kurához 2 db. 6 K-ás csomag szükséges, összesen 10 koronáért, bérmentve.

Grundmann P. gyógyszerész

Berlin, SW. 68. Friedrichstrasse 208.

Rendelő órák 8—7-ig vasárnap is.

Használati utasitás Grundmann vértisztitó teájához.

Grunemann Vulnerál vértisztitó teája mint házi szer legmelegebben ajánlható mindazoknak, akik kiütés, sömör, kelevény, nedvek megromlása, aranyér, vese, hólyag, máj és gyomorbetegségekben, különösen érelmeszesedésben, idegességben, anyagcserezavarokban

köszvény és csuzban

vagy vértódulásban szenvednek, oly módon használandó, hogy ezen teából egy evőkanálnyit egy csésze vizzel erősen felforralunk és szükség szerint reggel vagy este langyosan isszuk.

Grundman P. gyógyszerész

Nyomatott a kiadótulajdonos "Vértisztitó"-könyvnyomda és hirlapkiadóvállalat gyorssajtóján Devecserben 1915